



## Działanie „Program rolnośrodowiskowy” – siła wyższa

- ✚ **Zgodnie z art. 47 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), w przypadku wystąpienia jednej z kategorii siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, nie będzie wymagany częściowy lub pełny zwrot pomocy otrzymanej przez beneficjenta:**
  - śmierć beneficjenta;
  - długotrwała niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu;
  - wywłaszczenie dużej części gospodarstwa, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu podjęcia zobowiązania;
  - katastrofa naturalna poważnie dotycząca grunty gospodarstwa;
  - wypadek powodujący zniszczenie budynków dla zwierząt gospodarskich;
  - choroba epizootyczna dotycząca część lub całość należącego do rolnika żywego inwentarza.
- ✚ **Inną niż wymienione w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006 kategorią siły wyższej lub wyjątkową okolicznością, w przypadku wystąpienia której zwrot pomocy nie jest wymagany, zgodnie z § 45 rozporządzenia rolnośrodowiskowego, jest:**
  - wywłaszczenie części nieruchomości, jeżeli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, uniemożliwiający dalszą realizację tego zobowiązania;
  - zmiana programu działań, o których mowa w art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne;
  - określenie obszaru, na którym dotychczas było realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, jako obszaru zagrożonego erozją wodną - w przypadku realizacji Pakietu 8. Ochrona gleb i wód;
  - utratę posiadania gruntów rolnych, na których powinno być realizowane zobowiązanie rolnośrodowiskowe, w wyniku scalenia gruntów dokonanego na podstawie przepisów o scalaniu i wymianie gruntów;
  - wystąpienie okoliczności, kiedy w trakcie realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego grunty rolne, na których jest realizowane to zobowiązanie, zostaną objęte obszarem Natura 2000, realizowany na tych gruntach rolnych wariant Pakietu 4. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 zamienia się od następnego roku realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego na odpowiedni wariant Pakietu 5. Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000;



- śmierć posiadanego przez rolnika zwierzęcia, za którą rolnik nie ponosi odpowiedzialności - w przypadku realizacji Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
  - zagryzienie zwierząt zadeklarowanych do płatności przez dzikie zwierzęta, w przypadku, gdy rolnik może dowieść, że zwierzęta były chronione przed dzikimi zwierzętami tzn. były np. wypasane na obszarze ogrodzonym, chronionym przed dostępem dzikich zwierząt (za siłę wyższą nie można uznać zagryzienia zwierzęcia przez dzikie zwierzę w sytuacji, gdy jest ono wypasane na obszarze, na którym spotykane są dzikie zwierzęta. W takich okolicznościach śmierć zwierzęcia w wyniku ataku dzikiego zwierzęcia jest prawdopodobna, a więc przewidywalna i nie jest sytuacją nadzwyczajną),
  - usunięcie posiadanego przez rolnika zwierzęcia z programu ochrony zasobów genetycznych danej rasy z przyczyn niezależnych od rolnika - w przypadku realizacji pakietu Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie;
  - wystąpienie innej okoliczności, której nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, mające wpływ na realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego i będące wynikiem przyczyn niezależnych od rolnika;
  - uszkodzenie lub zniszczenie drzew przez dzikie zwierzęta mimo zastosowania repelentów, ogrodzenia lub osłonek, mające wpływ na realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego;
  - inna okoliczność, której nie można było przewidzieć w dniu rozpoczęcia realizacji zobowiązania rolnośrodowiskowego, mająca wpływ na realizację zobowiązania rolnośrodowiskowego i będąca wynikiem przyczyn niezależnych od rolnika.
- ✚ W myśl art. 47 ust. 2 ww. rozporządzenia **przypadki siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności są zgłaszane** przez beneficjenta lub upoważnioną przez niego osobę **na piśmie** (pisemne oświadczenie o zaistniałych okolicznościach, opatrzone czytelnym podpisem i datą złożenia), **właściwemu organowi, wraz z odpowiednimi dowodami** wystarczającymi dla właściwych organów, **w ciągu 10 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności.**
- ✚ **Wymagane dokumenty potwierdzające wystąpienie siły wyższej należy przedłożyć Kierownikowi Biura Powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę Wnioskodawcy.**
- ✚ **Dowodami potwierdzającymi działanie siły wyższej lub wystąpienia wyjątkowych okoliczności mogą być np.:**
- odpis skrócony aktu zgonu rolnika;
  - zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników;



- protokół oszacowania szkód w uprawach rolnych, spowodowanych przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, sporządzony przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, o której mowa w przepisach w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- dokument potwierdzający wystąpienie szkody w uprawach rolnych, z którego wynika powierzchnia upraw, na których wystąpiła szkoda spowodowana przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, sporządzony przez zakład ubezpieczeń, z którym rolnik zawarł umowę ubezpieczenia upraw co najmniej od jednego z tych ryzyk;
- pisemne oświadczenia potwierdzające wystąpienie szkody w uprawach rolnych, spowodowanej przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich sporządzone przez dwóch świadków, którzy nie są domownikami rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników - w przypadku gdy komisja powoływana przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, o której mowa w przepisach w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, nie została powołana oraz uprawy nie zostały objęte umową ubezpieczenia;
- zaświadczenie o wystąpieniu pożaru - w przypadku szkód w uprawach lub płodach rolnych spowodowanych pożarem - wydane przez właściwego ze względu na miejsce wystąpienia zdarzenia komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, w przypadku gdy w zdarzeniu tym uczestniczyły jednostki ochrony przeciwpożarowej;
- protokół oględzin lub ostatecznego szacowania szkody w uprawach i płodach rolnych wyrządzonych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny, sporządzony przez upoważnionego przedstawiciela dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego lub inne podmioty uprawnione do szacowania szkód łowieckich na podstawie przepisów prawa łowieckiego;
- pisemne oświadczenie rolnika o położeniu gospodarstwa rolnego na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej na podstawie przepisów o stanie klęski żywiołowej;
- decyzja właściwego wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, wydana na podstawie przepisów o ochronie roślin, nakazująca zniszczenie roślin,



produktów roślinnych lub przedmiotów w przypadku wystąpienia lub podejrzenia wystąpienia organizmów kwarantannowych;

- decyzja właściwego organu nadzoru budowlanego, wydana na podstawie przepisów prawa budowlanego, określająca zakres i termin wykonania niezbędnych robót w celu uporządkowania terenu katastrofy i zabezpieczenia budynku służącego gospodarce rolnej do czasu wykonania robót doprowadzających budynek do stanu właściwego;
- decyzja właściwego powiatowego lekarza weterynarii, wydana na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, nakazująca zabicie lub ubój zwierząt chorych lub zakażonych, podejrzanych o zakażenie lub o chorobę albo zwierząt z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt;
- odpis postanowienia sądu o zastosowaniu albo przedłużeniu tymczasowego aresztowania;
- wezwanie sądu do odbycia kary pozbawienia wolności albo aresztu;
- pisemne oświadczenie rolnika o padnięciu zwierzęcia oraz o zgłoszeniu tego faktu zgodnie z przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- pisemne oświadczenie o wystąpieniu powodzi/zalania/huraganu sporządzone przez rolnika i potwierdzone przez dwóch świadków niebędących domownikami rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników;
- protokół oględzin i oszacowania szkód wyrządzonych przez:
  - ✓ żubry – w uprawach rolnych,
  - ✓ wilki i rysie – w pogłowie zwierząt gospodarskich,
  - ✓ niedźwiedzie – w pogłowie zwierząt gospodarskich oraz w uprawach rolnych,
  - ✓ bobry – w gospodarstwie rolnym, sporządzony przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego przez dyrektora tego parku, zgodnie z przepisami art. 126 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2016, poz. 2134 z późn. zm.)

**Jeżeli rolnik dostarczy w terminie 10 dni roboczych od dnia, w którym rolnik lub upoważniona przez niego osoba były w stanie dokonać takiego powiadomienia wraz z dowodem/dowodami potwierdzającym wystąpienie siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności i zostaną one uznane przez Kierownika BP za stanowiące podstawę do uznania wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności, rolnik nie zachowuje prawa do uzyskania płatności rolnośrodowiskowych, jednak zachowuje prawo do kontynuacji zobowiązania i nie zostaje wszczęte wobec rolnika postępowanie o ustaleniu kwoty nienależnie/nadmiernie pobranej w związku z niedochowaniem zobowiązania rolnośrodowiskowego.**